

• FØROYA • SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 20.

Lýsingaprisur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 19. mai 1945.

Bladid verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

19. árg.

„Her er øll vón útistongd“.

Hvussu hava ikki allir flokkar gingið millum manna og kæra seg yvir, at fiskimenn okkara ikki sleppa til sjós vegna farloysi. Og teir hava við hvørt val lovað dýrt og heilagt, at tað ikki skal standa á teimum, tá ið far skulu fáast til landið.

Fólkið, fiskimannafjældin kring landið, lat seg dárað, trúði fólka-flokkinum og sambandsflokkinum, settu 20 av hesum monnum á ting, meðan einans 5 javnaðarmenn vórðu valdir.

Men tá ið valt var og menn vóru komnir innan fyri lögtingsins veggir, fekk pípan eitt annað ljóð hjá hesum 20 monnum.

Teir ikki bara gjerdur einki »positivt« sjálvir — talaðu nøkur vøkur orð á opnum tingi — men kalt og kyniskt feldu teir javnaðarmanna fullfiggjardu meginuppskot um, at tingið skuldi taka ábyrgdina fyri at veita okkara fiskimonnum tey neyðurviligu skip.

Eitt uppskot varð tó samtykt. Tað var, at tingið skuldi royna at læna 3 milliónur til Vinnulánsgrunnin at læna til skipakeyp. Hetta var bert ein dropið av tí, ið kravdist — 37 umsóknir liggja hjá Vinnulánsgrunninum, tær krevja í minsta lagi 10 milliónur. Men tað var tó betri enn einki. 3 trolarar kundu verða keyptir við hjálp av hesum peningi, um hann fekkst.

Roknað varð við, at okkara bankar og sparikassar, ið liggja inni við yvir 25 milliónum, vildu »garanterar«, at Vinnulánsgrunnurin fekk hetta litla lán, um tað ikki varð teknað hjá privatum.

Men so varð ikki!

Sjóvinnubankin fekkst upp í 250.000 eftir langa togan, Føroya Amts Sparekasse uppi 100.000, Føroya Banki hevur enn ikki viljað givið nakað lyftið.

Og ímóti tingsins samtykt við-tóku so sambandsmenninir og fólkaflokksmenninir í landsnevndini einans at útbjóða 1 millión til lóntekningar til Vinnulánsgrunnin. Teir feldu uppskotið frá javnaðarmonnum um at fylgja tingsamtyktini og útbjóða 3 milliónur.

Aftaná hetta syrgiliga úrslit varð hildið við 20-mannaveldisins umboðsmenn:

Tit hava við talu og skrift fingið fólka at litið á tykkum, at tit sum lögtingsmenn vildu leggja alla tykkara orku á at veita fiskimonnum

fær. Og fólka hevur litið og litur á, at tit halda tykkara lyfti.

Tá ið tit nú tverturímóti tykkara talu fyri veljarunum beinleiðis stiga fram sum móttøðumenn av, at tingið ger nakað til muns fyri at veita fiskimonnum okkara fær, eiga tit, um tit vilja vera reidiligar yvir fyri fólkinum, at lata gera Føroyingum kunnugt, at tit taka tykkara orð og lyfti til fólkið aftur, og at eingin tessvegna hereftir skal rokna við og lita á at fáa nakra hjálp frá tingingum til keyp av fiskifari.

Tit megu vera so frætt av monnum, at tit í hvussu er ikki við vitandi og vilja í **hesum lívsmáli** villeiða ta far- og arbeiðsleysu fiskimannafjældina.

— Nú má verða gjørt upp.

Vit vilja leggja tykkum tað til merkis — gera alt, ið vit kunna fyri, at í hvørjum einasta fiskimanna og arbeiðsmannahæimi verður gjørt uppreisn ímóti tykkara valdsgerð.

Við yvir 60 milliónum í avlopi lata tit ein stóran part av føroyingum ganga farleysar, arbeiðs- og vinnuleysar.

Hetta er ein politisk brotsgerð!

Hin liðandi fjældin í Føroyum kann og **má ikki** longur tola tykkara keldu og kynisku støðu á tingi, ið sigur, at yvir fyri fiski- og arbeiðsmonnum **er øll vón úti-hýst**.

Bluff

Minkan av arbeiðaranna keypikraft.

Í prístalsmálinum kostar Fólka-flokkspolitikkurin kr. 2,55 um dagin meðan Sambandspolitikkurin vildi kosta kr. 3,83.

»Oman fyri strikuna«, »niðan fyri strikuna« eru vordin slagorð arbeiðaranna millum í hesum dagum.

Hetta stavar frá, at útrokningin av prístalinum er soleiðis skipað, at vørurnar, ið prístalið verður roknað eftir, verður bytt í tveir partar, ein »oman fyri strikuna«, annar »niðan fyri strikuna«.

Tær vørur, ið koma »oman fyri strikuna«, eru serliga matvørur sum mjøl, grín og allar matvørur, og tær verða prískannaðar, meðan prísirnir á vørnum »niðan fyri

Framsýning av málningum og akvarellum

hefur Bent Restorff í handli mínum

2. hvítusunnudag tann 21. frá kl. 16—18,
tann 22., 23. og 24. frá kl. 10—18.

A. Strikstøtt.

strikuna« ikki verður kannaður við prístalsútrokningini, men fylgir í prísfalli ella prísvekstri vørnum »oman fyri strikuna«.

Hendir tað nú — sum hendi við seinastu prístalsútrokning — at prísansingarráðið, líka áðrenn prístalið verður útroknað, við makt lækkar prísirnar á vørnum »oman fyri strikuna«, men letur vørurnar »niðan fyri strikuna« standa við ella kanska vaksa, fáa vit eitt blóðskeivt prístal við tað, at roknað verður við, at vørurnar »undir strikuni« lækka eins nógv sum vørurnar »oman fyri strikuna«.

Vørurugvurnar »oman fyri strikuna« og »niðan fyri strikuna« á prístalsbudgettinum eru nakað eins. Tær »oman fyri« eitt sindur meira.

Minkar prístalið við 5 við at bara vørurnar »oman fyri strikuna« eru niðurfarnar, vil tað siga tað sama sum, at hin veruliga meðal-príslækkarin er ikki meiri enn $2\frac{1}{2}$ — 3 prístalsstig.

Prístalsnevndin við Thorstein Petersen á odda sýndi tað bragdakynstur líka undan prístalsútrokningini at sláa niður á vørurnar »oman fyri strikuna« men rærdi ikki við tær »niðan fyri strikuna«. Prístalið fall við 5. Og haraftrat roknaði hin nýggja nevndin tilsetningin øðrvísi enn gjørt varð við seinastu útrokning hvarvið prístalið fall 2 stig aftrat. (Sagt verður, at tilsetningurin ikki var rætt roknaður seinast).

Prístalið er so stutt fallið 7 stig. meðan vøruprísfallið einans svarar til $2\frac{1}{2}$ — 3 prístalsstig, meðan daglønin er farin $7 \cdot 8 = 56$ oyru niður.

Javnaðarmannauppskotið, ið felt varð, vildi við tað sama við niðursetan av øllum vørnum við 11% økt um arbeiðaranna keypikraft við

11%. Og lønin eftir prístalinum 283 vildi komið at staðið við alt aprílfjórðingsárið.

Munurin millum javnaðarmanna uppskotið og Th. Petersen's er so stutt, tikið pr. dag:

$11 - 1\frac{1}{100} \%$ av 20 kr. . . . 1,99 kr.
+ 8 tímar á 7 oyru = . . . 0,56 -

Um dagin 2,55 kr.

Heraftrat kemur tað, at úti á smábýgdunum, har ið lítið og einki lønað arbeiði er, men hvar ið fólka kortini megu keypa tær dýru vørurnar líka so væl sum á stórbygdunum, vildu fólki við eini vøruniðurseting eftir javnaðarmanna ynski uppá hvarjar 20 kr. spart 2 kr. 20 oyru, meðan einans 21 oyru kunnu sparast nú, ein munur uppá 199 oyru. (Nú er sum sagt eisini arbeiðslønin minkað við 56 oyru.)

So dýrur er fólkaflokkss politikkurin fyri arbeiðs- og fiskimonnum og fólki á bygd og bý!!

Men sambandspolitikkurin, sum í prístalsmálinum bara »henstillaði« til prísansingarráðið at seta prísirnar niður, men sum við voldum vildi halda prístalið niðri á 260 (hvat ið eisini var fólkaflokkssins principala uppskot!!!) var arbeiðsmonnum og meiniga fólki á bygd enn og beiskari. Hann vildi frá arbeiðarunum taka 23 oyru um tíman, tað er 184 oyru um dagin og prishækkarin hevði í hvussu er ikki verið sterri enn tann, ið hend er. ($1\frac{1}{100} \%$ ella 21 uppá 20 kr.).

I mun til javnaðarmannauppskotið vildi sambandspolitikkurin so stutt skert arbeiðarin við 184 oyru í minni dagløn og 199 oyru uppá 20 kr. í dýrari vørnum = 3,83 kr. um dagin.

Nær vakna Føroyingar og rudda afturhaldið av tingi?